

RAPORT

privind vizita desfășurată la Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni, județul Vâlcea

Sumar:

Sesizare din oficiu cu privire la situația copiilor din Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni, cărora le sunt administrate medicamente neconforme cu vârsta și nevoile lor, precum și reprize de tratament mult prea lungi.

Prezentul raport este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea vizitei**
- 2. Constatările rezultate din vizita efectuată**
- 3. Concluzii**

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 14 alin (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, având în vedere art. 49 din Constituție privind protecția copiilor și a tinerilor raportat la art. 22 din Constituție privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică și a art. 34 din Constituție, privind dreptul la ocrotirea sănătății, instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în legătură cu situația prezentată în mass media referitoare la copiii aflați în Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni, cărora le sunt administrate medicamente neconforme cu vârsta și nevoile lor, precum și reprize de tratament mult prea lungi.

În vederea verificării aspectelor ce au făcut obiectul sesizării din oficiu a instituției Avocatul Poporului nr. 5335/2015 a fost efectuată o vizită la centrul de recuperare care a avut drept obiective tratamentul aplicat beneficiarilor, în special sub aspect psihoterapeutic.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului (doamna [redacted] consilier în cadrul instituției Avocatul Poporului, București, doamna [redacted], expert coordonator al Biroului Teritorial Pitești) psihologul desemnat de Colegiul Psihologilor din România (doamna [redacted]), medicul desemnat de Colegiul Medicilor din România (doamna dr. [redacted] – medic primar neuropsihiatrie infantilă) și un reprezentant al organizației neguvernamentale „Desenăm viitorul tău” (domnul [redacted] – manager cercetare și strategii).

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Referitor la vizitarea spațiilor de care dispune Centrul rezidențial de recuperare a tinerilor cu afecțiuni neuropsihice Băbeni: s-a constatat că acesta are în dotare sală de hidroterapie, sală de kinetoterapie și masaj, și sală de fizioterapie, dotate cu aparatură de ultimă generație. Există, de asemenea, un cabinet medical, cabinet psihologic și cabinet de logopedie.

Referitor la personalul centrului: avea 62 de angajați, printre care 25 infirmiere, 5 asistente medicale și un manager de caz (asistent social). De asemenea, în baza unei dispoziții a directorului Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Vâlcea, la Centru își desfășura activitatea un psiholog și un medic de medicină generală. De asemenea, copiii beneficiau la școală de serviciile unui logoped. În cadrul discuțiilor avute cu reprezentanții conducerii centrului, s-a precizat faptul că, deși DGASPC Vâlcea se confrunta cu un deficit de personal de 25%, Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni, județul Vâlcea era supranormat.

Mențiune: directorul executiv al DGASPC a declarat că **începând cu data de 15 iunie 2015 centrul va fi închis.** În acest sens s-a dispus reevaluarea tuturor copiilor. Unii dintre aceștia vor fi reintegrați în familii, unii vor rămâne cazați în internatul școlii speciale din Băbeni, iar alții vor fi internați în alte centre.

Referitor la condițiile de cazare: copiii erau repartizați câte 3-4 în camere spațioase, neputându-se vorbi despre o supraaglomerare a centrului. Camerele erau dotate cu pat individual pentru fiecare copil, noptieră, rafturi, dulapuri pentru depozitarea hainelor, masă și scaune. Paturile erau dotate cu cazarmament complet și în stare foarte bună: saltele, lenjerie, pernă, pilotă. Fiecare cameră avea grup sanitar propriu. Iluminatul natural și aerisirea erau asigurate în condiții optime, datorită ferestrelor de dimensiuni mari. Cât privește igiena, aceasta era corespunzătoare în camere, însă **în grupurile sanitare persista un miros puternic de urină.**

La data efectuării vizitei, în Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni, județul Vâlcea se aflau 45 copii, ca urmare a unor hotărâri judecătorești sau în baza hotărârilor Comisiei pentru protecția copilului.

Nu toți copiii erau încadrați în grad de handicap. Astfel, 10 dintre aceștia aveau doar orientare școlară pentru școală specială. Unii dintre ei nu ar trebui să se afle internați acolo, însă se proceda astfel pentru că aveau recomandare de a urma școală specială și o astfel de unitate se afla doar la Băbeni, precum și pentru că reevaluarea acestora se făcea doar anual. Conducerea centrului a precizat că, uneori, părinții prezintă copiii la comisie pentru că nu au resurse financiare pentru a-i trimite la școală și, de multe ori, comisia recomandă învățământ special și pentru copiii cu intelect normal, dar cu probleme de comportament.

Asistența medicală: toți copiii erau înscriși la medic de familie. La Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni, județul Vâlcea **nu exista medic psihiatru**, însă trebuie subliniat faptul că, **la nivelul județului Vâlcea își desfășoară activitatea doar doi medici cu specializare în psihiatrie infantilă** (un medic neuropsihiatru și un psihiatru). Astfel, pentru prescrierea tratamentului de specialitate, copiii erau prezentați la Vâlcea și reevaluați o dată la trei luni, sau, la nevoie, mai repede. Din discuțiile cu reprezentanții centrului a reieșit că existau situații în care, dacă trebuia făcută reevaluarea mai multor copii, medicul psihiatru se deplasa la centru.

Discuțiile purtate cu copiii: unii dintre aceștia și-au exprimat nemulțumirea față de faptul că, atunci când nu ascultă personalul "sunt injectați", față de faptul că în ultima lună nu li s-au mai acordat bilete de învoire, precum și în ceea ce privește tratamentul medicamentos primit. De asemenea, copiii au menționat faptul că uneori se lovesc între ei. Unul dintre copii și-a exprimat îngrijorarea că nu va mai putea fi școlarizat întrucât se va închide centrul. Tot din discuțiile purtate cu copiii a rezultat faptul că în situațiile în care nu există fonduri pentru a le fi achiziționate obiecte vestimentare sau de încălțăminte, acestea sunt achiziționate din banii de cheltuială ai copiilor.

Referitor la cazul de conțenționare a unei minore, prezentat în mass media: directorul centrului a menționat că filmările au fost făcute în mod ilegal, însă s-a confirmat conțenționarea, fapt pentru care **infirmiera de serviciu a fost sancționată prin desfacerea**

contractului de muncă. Comisia pentru protecția copilului a dispus mutarea minorei în Centrul nr. 2 Râmnicu Vâlcea, unde era mai ușor de monitorizat. Minora era în vârstă de 14 ani, dar avea vârsta mentală de 9-10 luni. Din punct de vedere locomotor, prezenta distonie și hiperchinezie (avea instinctul de a merge, dar nu își putea controla mișcările).

Conform punctului de vedere realizat de Psihologul desemnat de Colegiul Psihologilor să participe la vizită, rezidenții erau bine îngrijiți din punctul de vedere al hranei, al curățeniei, a procedurilor medicale de recuperare, însă lipsea ajutorul de specialitate în ceea ce privește recuperarea și îmbunătățirea stării de sănătate psihică. Nu au fost identificate evaluări psihologice recente care să confirme necesitatea rezidenței în centru a unor copii, precum și a administrării medicației.

Psihologul reține faptul că a identificat „copii care nu prezentau probleme psihice serioase, dar care urmau tratament medicamentos de ani buni” și menționează că „studiile de specialitate confirmă că nu există nici un medicament aprobat în mod oficial pentru a trata tulburările de comportament, care sunt invocate în tratamentul unor rezidenți din centru”. De asemenea, menționează că deși în centru lucrează un psiholog, acesta nu este psihoterapeut ceea ce este o specializare distinctă și recomandă efectuarea evaluărilor psihologice periodice pentru respectarea interesului superior al copilului în ceea ce privește sănătatea psihică și asigurarea îndeplinirii nevoilor sale printr-un plan individualizat de protecție special și realizabil și asigurarea dreptului la tratament psihoterapeutic de specialitate, individual sau de grup. Principalele obiective de urmărit în psihoterapia tulburărilor afective, de gândire sau comportament sunt acelea de a ajuta copilul să învețe să-și exprime și să-și controleze emoțiile, gândurile și comportamentul în moduri cât mai adecvate și acceptate social; de asemenea, demersul psihoterapeutic să-și propună să remodeleze gândirea copilului pentru a-și îmbunătăți abilitățile de rezolvare a problemelor, de gestionare a furiei, abilitățile de raționament moral și controlul impulsurilor, de înțelegere și acceptare a situației specifice în care se află, precum și o reparentare adecvată prin reglarea atașamentului disfuncțional specific copiilor abandonati. Psihologul susține că nu au fost sesizate nereguli în ceea ce privește tortura sau pedepsele.

Conform referatului întocmit de medicul desemnat de Colegiul Medicilor din România, este necesară prezența unui medic psihiatru, specialist care să urmărească cazurile ori de câte ori este nevoie și să efectueze o evaluare mai atentă, aproximativ din trei în trei luni. Medicația trebuie să fie administrată individual pentru fiecare bolnav, în doze progresive și pe un interval de timp în legătură cu simptomatologia. De asemenea, medicul recomandă ca personalul (îngrijitori, asistente) să fie instruit (cursuri speciale), la intervale regulate – o dată sau chiar de două ori pe an.

Reprezentantul organizației neguvernamentale „Desenăm viitorul tău” reține în raportul întocmit ca urmare a participării la vizită faptul că din discuțiile cu beneficiarii serviciilor de recuperare rezidenți ai centrului a reieșit că acestora li se aplică uneori corecții fizice și li se administrează medicamentul *Risper* atunci când „nu sunt cumiți”. Prin observare directă s-a constatat că nu sunt nereguli cu privire la cazarmament și rechizite, însă hainele și încălțăminte sunt insuficiente. Recomandările propuse de reprezentantului organizației neguvernamentale vizează dezvoltarea de către DGASPC Vâlcea a unor proiecte și parteneriate cu ONG-uri din zonă astfel încât rezidenții centrului să beneficieze de sprijin material pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, să poată participa la activități socio-educative în tabere și excursii.

3. Concluzii

Condițiile de cazare în Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni corespundeau nevoilor beneficiarilor centrului; cât privește cazul de contenționare despre care s-a făcut referire în mass media, infirmiera de serviciu a fost sancționată prin desfacerea contractului de muncă; s-au constatat deficiențe referitoare la evaluarea psihologică și psihiatrică a copiilor și tinerilor aflați în centru.

Având în vedere faptul că în prezent Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni este în curs de desființare, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) și art. 29¹⁵ din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Vâlcea să dispună măsuri de prevenire și protecție a minorilor și tinerilor împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane și degradante prin:

1. reevaluarea și asigurarea pregătirii specifice atât a personalului care încă mai desfășoară activități în Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni cât și a personalului care după desființarea centrului va interacționa direct cu beneficiarii;
2. repartizarea copiilor și tinerilor către alte unități luând în considerare compatibilitatea dintre aceștia;
3. asigurarea evaluării psihologice periodice pentru toți beneficiarii care încă se mai află în Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni ;
4. încadrarea unui medic specialist psihiatru în unitățile subordonate care asigură asistență pentru beneficiari cu afecțiuni neuropsihice, având în vedere că Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni **nu avea medic psihiatru.**